

МОВОЗНАВСТВО. ПЕРЕКЛАДОЗНАВСТВО

УДК 81, 276.6: 359

DOI: 10.18372/2520-6818.40.14252

АНДРІЯНОВА Ольга

УЖИВАННЯ ВІЙСЬКОВОГО ЖАРГОНУ В МОВЛЕННІ КУРСАНТІВ

У статті з'ясовано специфіку вживання жаргону в мовленні курсантів-військовиків Національної академії сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного. Визначено дефініцію «курсантський жаргон». Досліджено способи творення курсантських жаргонізмів, серед яких продуктивним виявився процес розширення семантичного обсягу субстандартних одиниць на основі метафори. Здійснено тематичну класифікацію сучасних жаргонізмів військового вишу, які здебільше стосуються професійної діяльності та побуту курсантів. Уведено до наукового обігу нові лексичні одиниці, вживані курсантами військового вишу.

Ключові слова: курсантський жаргон; жаргонізми; соціолекти; способи творення; тематичні групи.

Вступ. Володіння рідною мовою в різних функціональних стилях, як в усній, так і в писемній мові, є одним із пріоритетних завдань, що стоять перед вищими навчальними закладами військового профілю. Це продиктоване не лише вимогами гуманітаризації освіти у вишах, новими освітніми стандартами, а й самим життям. Адже сьогодні на Сході України триває російсько-український збройний конфлікт й увага суспільства прикута до війська.

У мовленні курсантів-військовиків, окрім унормованої мови, спостерігаємо динаміку у використанні соціолекту — жаргону, вживаного під час неформального, а подеколи й офіційного спілкування з представниками своєї соціальної групи.

Аналіз досліджень і публікацій. Важливі теоретичні та практичні проблеми соціолектів неодноразово були об'єктом лінгвістичних розвідок. Найповніше розглянула термінологічну парадигму системних одиниць ненормативного лексикону у своїх працях український мовознавець Леся 2003, 2005, 2008).

Соціолекти у військовій субмові студіювали російські лінгвісти: К. В. Ахраменко (жаргон корпоративної культури військових) (2011), І. В. Белова, Ю. Є. Павлова (лексико-семантичні особливості військового сленгу) (2008), О. А. Захарчук (тематична класифікація військового жаргону) (2011), В. П. Корошкін (словник військового жаргону) (2000), С. В. Лазаревич (лексика і фразеологія) (2000), Є. В. Лупанова (фразеологізми військової тематики) (2018), К. В. Битюцких (відображення корпоративної культури військових у мовній свідомості курсантів) (2015).

В українському мовознавстві на особливу увагу заслуговує праця Олекси Горбача «Арго українських вояків» (2006), яка була першою спробою дослідити арго у військовому середовищі. Розвідка стосується здебільше арготизмів вояцтва австрійської армії, УГА й Діючої армії УНР.

Постановка проблеми. Попри активне вивчення соціолектів, жаргонізми, вживані в мовленні курсантів-військовиків, тривалий час залишалася поза увагою вітчизняних мовознавців. У зв'язку з надзвичайно динамічним розвитком жаргонного мовлення в цій царині дане дослідження є актуальним. Проблема функціонування військових жаргонізмів потребує всебічного наукового дослідження.

Мета пропонованої статті — здійснити лінгвістичний аналіз жаргону курсантів-військовиків на сучасному етапі.

Стаття має такі **завдання:**

- з'ясувати специфіку жаргону в мовленні курсантів-військовиків;
- визначити дефініцію «курсантський жаргон»;
- дослідити способи творення курсантських жаргонізмів;
- здійснити тематичну класифікацію сучасних курсантських жаргонізмів військового вишу;
- увести до наукового обігу нові лексичні одиниці, вживані курсантами військового вишу.

У межах нашої статті основну увагу зосереджено на жаргонізмах, уживаних у мовленні курсантів одного з військових вишів України — Національної академії сухопутних військ

імені гетьмана Петра Сагайдачного (далі — НАСВ). Фактичним матеріалом для дослідження слугували жаргонізми (185 лексем), задокументовані нами із живого розмовного мовлення курсантів НАСВ методом аудиторного анкетування та прямого опитування.

Специфіка вживання жаргону в мовленні курсантів. Становлення мовленнєвої особистості курсантів відбувається в особливих умовах. Субкультура курсантів — це складний і багатоаспектний феномен, пов'язаний із різноманіттям соціально-професійних груп, які мають певні відмінності та тільки їм властиві ознаки, внаслідок розподілу армії на роди й види військ. Для кожної групи властива власна субмова, скажімо, у військовому мовленні курсантів НАСВ виділяємо субмову танкістів чи артилеристів.

Соціокультурне середовище навчального закладу доволі регламентоване. Курсанти військового вишу живуть ізольованим життям; навчання, проживання, харчування й спілкування відбувається здебільшого в межах підрозділу. Курсанти — молодь, яка належала до різних соціальних груп і відрізняється статтю, віком, життєвим досвідом, територіальними діалектами, рівнем освіти та мовної підготовки. Використання ними жаргонізмів є одним зі способів адаптації в новому середовищі.

Жаргон є розмовною лексикою, що побутує в певному корпоративному середовищі, спілкуючись одне з одним, ми виробляємо особливий субкод, який об'єднує нас, відокремлює від інших і є розпізнавальним знаком: ми — свої, ми належимо до одного середовища (Л. Ставицька, 2000, с. 55).

Отже, йдеться про єднальну функцію жаргону в курсантському мовному середовищі.

У нашому дослідженні ми аналізуємо груповий, або корпоративний жаргон (властивий для груп людей, тісно пов'язаних між собою), який за своїм призначенням суттєво відрізняється від професійної лексики або термінології.

Отриманий матеріал дозволив нам установити, що жаргон курсантів неоднорідний. Він відображає специфіку тієї субмови, в якій використовується як засіб внутрішньогрупового мовного спілкування. Відповідно, ми говоримо про існування як загального військового жаргону (зрозумілого більшості представників військового соціуму), так і жаргону певних соціально-професійних груп. Курсанти використовують:

1) військовий жаргон, який відноситься до загального військового, зрозумілого всім

представникам фахової мови («*полкач, полкаш*» — полковник; «*шуруп, топтун*» — солдат; «*бос, батяня, батя*» — командир);

2) військовий жаргон, який існує в певній професійній субмові (скажімо, для субмови танкістів частовживаними є жаргонізми: «*угольок*», «*гроби на колесах*»);

3) власне курсантський військовий жаргон, що відтворює навчально-професійну та побутову сторони життя і діяльності курсантів вишу («*слон, слоняра, дух, череп*» — курсант 1 курсу; «*прошарений братан; дід; без 5-ти хвилин летюха; виживший*» — курсант 4 курсу; «*мухомор*» — курсант-артилерист).

Будь-яка людина залежно від життєвого досвіду може бути носієм кількох соціолектів. Проведені дослідження дають підставу стверджувати, що курсантський жаргон складається з молодіжних та військово-професійного жаргонізмів.

Передусім варто з'ясувати, що таке жаргон, адже наразі у сучасній соціолінгвістиці та україністиці відсутнє єдине визначення. Відповідно до Академічного тлумачного словника української мови, жаргон це — мова якоїсь соціальної чи професійної групи, що відрізняється від загальнонародної наявністю специфічних слів і виразів, властивих цій групі; Умовна, штучна говірка, зрозуміла лише в певному середовищі; аргі (Білодід, 1980, т. 2, с. 509).

В Енциклопедії Сучасної України зазначається, що жаргон — різновид мовлення, вживаного переважно в усному спілкуванні в середовищах окремих соціальних, професійних, вікових та інших груп населення; соціальний діалект. Від літературної мови жаргонізми відрізняються специфічною лексикою і фразеологією, використанням словотвірних засобів, не має власних фонетичних й граматичних систем (Енциклопедія Сучасної України).

В енциклопедії «Українська мова» зазначено, що жаргон — один з різновидів соціальних діалектів, що відрізняється від загально-вживаної мови використанням специфічної експресивно забарвленої лексики, синонімічної до слів загального вжитку, фразеології, іноді й особливостями вимови. У широкому розумінні жаргоном часом називають мову неосвічених верств суспільства, зокрема спотворену міжмовною інтерференцією» (Русанівський, с. 167–168).

Ми пристаємо до дефініції Л. О. Ставицької (2005), яка, на нашу думку, якнайточніше розкрила сутність цього лінгвістичного фено-

мена і зазначила, що жаргон — це напіввідкрита лексико-фразеологічна підсистема, яка застосовується тією чи іншою соціальною групою з метою відособлення від решти мовної спільноти (с. 33).

Жаргон охоплює і соціальні, і професійні групи; крім того, він є менш замкненим стосовно цих груп. Для молодих осіб, які прагнуть висловлюватися неординарно, модно, протиставляючи себе старшому поколінню й офіційній системі, властивий молодіжний жаргон, що характеризується змінністю і плінністю.

У рамках корпоративної культури військовиків функціонує військово-професійний жаргон, що обслуговує неформальне професійне спілкування військовослужбовців.

Отже, можна дійти висновку, що **курсантський жаргон** — соціолект, властивий для груп людей, тісно пов'язаних між собою спільним навчанням у спеціалізованому навчальному закладі з метою здобуття певного освітнього та освітньо-кваліфікаційного рівня, обмежений соціальними, територіальними, часовими та віковими рамками, який обслуговує неформальне спілкування курсантів у межах своєї соціальної групи.

Відлік своєї історії НАСВ веде з 1899 року, коли у Львові було відкрито Цісарсько-Королівську школу кадетів піхоти. Після встановлення польської влади (II Речі Посполитої), з 1921 року тут розташовується польський корпус кадетів, який припинив своє існування у 1939 році. Лише 1947 року із Харкова до Львова було передислоковане військово-політичне училище, яке згодом отримало статус вищого навчального закладу. Тому про спадковість і традиції у мовленні курсантів, які на різних історичних етапах послуговувались: німецькою, польською мовою, не варто говорити. Зустрічаємо лише жаргонізми успадковані з військового жаргону радянських часів: «*беха*» — БМП (бойова машина піхоти); «*бетр/бетеер*» — БТР (бронетранспортер); «*бардак*» — БРДМ (бойова розвідувальна дозорна машина); «*мотолига (мітла)*» — МТ-ЛБ (аббревіатура утворена від російського терміна «многоцелевой транспортёр (тягач) лёгкий бронированный»).

Після здобуття Україною незалежності училище переформовано на вищий військовий навчальний заклад нового типу й українська мова, здобувши статус державної, зайняла належне місце у стінах НАСВ.

Класифікація жаргонізмів, уживаних курсантами-військовиками.

Жаргон є частиною лінгвальної системи, яка розвивається за загальними законами мови, тому використовує традиційні шляхи формування. Виділяємо наступні способи утворення курсантських жаргонізмів:

1) лексико-семантичне словотворення:

а) метафоризація («*слон*» — курсант I курсу; «*мухомор*» — курсант-артилерист; «*нід-жак*» — молодший лейтенант, після закінчення військової кафедри цивільного вишу);

б) метонімізація «*трак, трек*» — танк; «*душ*» — лазня);

2) морфологічне словотворення:

а) афіксація («*броник*» — бронезелет; «*фліска*» — флісова куртка; «*прапор*» — прапорщик);

б) складання основ двох основ: («*самохід*» — самовільне відлучення з частини; «*сампо*» — самостійна підготовка; «*старлей*» — старший лейтенант; «*зампотил*» — заступник начальника академії з тилу);

в) аббревіація — спосіб творення слів від усічених основ. скорочення («*СЗЧ*» — самовільне залишення частини; «*СПП*» — берци, «сапоги»; «*МП-3*» — факультет МПЗ (морально-психологічного забезпечення));

Особливо продуктивним для курсантського жаргону є процес розширення семантичного обсягу субстандартних одиниць на основі різних видів метафори. Для метафоричного перенесення характерним є те, що жаргонізм має якусь спільну рису з об'єктом, назва якого використовується як військовий термін.

Метафоризація як наслідок зміни значення слова, що належить до загальноновживаної лексики свідчить про розширення семантичного обсягу відомих, переважно власне українських, а також давно засвоєних слів. Як зазначає Стишов (2016), вторинна номінація дає змогу при мінімальній затраті зусиль, пов'язаних із мовленнєвою діяльністю, передавати, приймати й засвоювати максимум інформації (с. 74–84).

У мові курсантів військового вишу широко поширена аббревіація, яка активно проникає з офіційно-ділової мови та наукової сфери в розмовну мову та жаргон. У курсантському жаргоні яскраво простежується дія закону економії мови.

Окрім того, для курсантського жаргону характерне утворення фразеологічних одиниць («*садити картоплю*» — мінувати УМЗ; «*час ікс*» — залік; «*ставати на тумбу*» — заступати

черговим). Серед жаргонізмів зустрічаються запозичення з інших мов, з російської мови: «обезьянник» — казарма; «банька» — лазня; «взльотка» — центральне КПП; з англійської мови: «кеш» (від англ. *cache* — схованка) — грошове забезпечення; «кеп» — капітан). Курсанти-військовики використовують жаргонізми інших соціальних груп: «шмон» — ранковий огляд (із жаргону кримінальних злочинців); «свобода» — звільнення.

Жаргон охоплює різні сторони діяльності курсантів. Майже всі поняття, якими вони послуговуються, мають назву в неформальній мові. У мовознавстві відомі класифікації тематичних груп жаргону, які відображають різні аспекти й предмети життя військово-службовця, здійснені С. В. Лазаревич (2000, с. 3), О. А. Захарчук (2011, с. 224–226.), І. В. Беловою та Ю. Є. Павловою (2008, с. 33–38).

Результати анкетування дозволили нам виділити в курсантському середовищі наступні **тематичні групи** жаргону:

— **характеристики курсантів:** «воїн, дракон, демон» — курсант; «ДШК (12,7-мм станковий кулемет Дегтярьова-Шпагіна), Дашка, Дашенька» — курсантка; «ніхотинець» — курсант І факультету; «коллежаник» — курсант коледжу; «воротар» — курсант, який несе вахту на КПП; «плеєри» — курсанти факультету морально-психологічного забезпечення;

— **військові звання, посади, професії:** «мівінка» — молодший лейтенант, після закінчення військової кафедри цивільного вишу; «мамлей» — молодший лейтенант; «летьоха» — лейтенант; «прапор, борода» — прапорщик; «серджик» — сержант; «старий» — старший прапорщик; «капрал» — молодший сержант; «контрабас, контрач» — контрактник; «шнир» — офіцер, який здійснює перевірку; «замок» — замісник командира взводу; «генчик, гена» — генерал; «опер» — оперативний черговий; «мамка» — заступник начальника курсу; «мазута» — солдатське позначення механіків-водіїв (від слова «мазут»);

— **військові навчання:** «резина» — ЗЗК (загальновійськовий захисний комплект) і протигаз; «фанера» — повітряні війська; «весло, калаш» — автомат Калашникова; «шишига, шишарик» — Газ 66;

— **навчальний процес:** «бурса» — академія; «амфітеатр» — лекційна аудиторія; «ад» — парк бойових машин; «курорт» — лазарет; «час ікс» — залік;

— **повсякденна діяльність:** «воротар» — черговий КПП (контрольно-пропускного пункту); «тумба» — курсант на вахті;

— **звільнення і вільний час:** «увал, свобода, увольняшка» — звільнення; «курорт» — відрадження;

— **приміщення навчальні, службові:** «банька» — лазня; «чіпок, чайна» — кафе; «битовка» — побутова кімната; «каптьорка» — кімната зберігання майна; «13 район» — 13 військово містечко; «кубар, кубрик» — житлове приміщення для курсантів; «плацуха» — плац, де проводяться заняття зі стройової підготовки;

— **побут:** «ЗП, пенсія, сльози, стипендія, стіпуха, бабло, філки» — грошове забезпечення; «піща богів, хавка» — їжа; «болтанка» — каша перлова; «дріб 42» — каша; «сушка» — компот із сухофруктів;

— **військовий одяг:** «дубок, гелетейка, варап» — військова польова форма; «вафелька» — військова форма піксель; «шмот, гражданка» — цивільний одяг; «ЗСУшка» — військова форма; «слонячка, пельмень» — кашкет; «термуха» — термобілизна; «талани, шкари, асфальтодави» — берци.

Як переконливо ілюструють приклади, курсантський жаргон здебільшого антропоцентричний: його головний об'єкт зацікавлення сконцентровано на людині, зокрема на її зовнішньому вигляді, психологічних й інтелектуальних особливостях т. ін. Уживані є емоційно-експресивні жаргонізми з гумористичним значенням, можливо це пов'язане з труднощами, суворістю, регламентованістю курсантського життя.

Висновки. Отже, залучений для дослідження матеріал дає підстави стверджувати, що жаргонізми в неформальних побутових ситуаціях (у приватному, неофіційному професійному спілкуванні, у неформальній соціально-культурній сфері) використовуються досить активно. Курсантський жаргон — окремий пласт лексики, який має певні особливості. Продуктивним способом утворення виявилася метафоризація на основі загальноновживаної лексики. Тематичні групи неоднакові за кількістю жаргонних одиниць і пов'язані передусім з темами, які стосуються професійної діяльності та побуту курсантів.

Зібраний у ході дослідження матеріал може бути використаний на заняттях із «Української мови за професійним спрямуванням» для військових вишів, а також слугувати для укладання словника жаргонної лексики військовиків.

Список використаної літератури

- Ахраменко, К. В. (2011). Военный жаргон сквозь призму корпоративной культуры военных. *В мире научных открытий: научный журнал*, 11.6, 1571.
- Белова, И. В., Павлова, Ю. Е. (2008). Лексико-семантические особенности военного сленга в американском варианте английского языка. *Вестник Южно-Уральского государственного университета. Сер. Лингвистика*. 1 (101), 33–38.
- Битюцких, К. В. (2015). *Отражение корпоративной культуры военных в языковом сознании курсантов*. (Дис. канд. філол. наук). Южно-Уральский государственный университет (национальный исследовательский университет), Челябинск.
- Білодід, І. К. (Ред.). (1970–1980). *Словник української мови: в 11 тт.* АН УРСР. Інститут мовознавства. (Т. 2). Київ: Наукова думка.
- Горбач, Олекса. (2006). *Арго в Україні*. Львів: Інститут українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України (Серія «Діалектологічна скриня»).
- Енциклопедія Сучасної України: [Електронний ресурс]. Взято з http://esu.com.ua/search_articles.php?id=20334
- Захарчук, О. А. (2011). Тематическая классификация военного жаргона как отражение профессионального восприятия военнослужащих. *Вестник Челябинского государственного университета. Филология. Искусствоведение*. Вип. 57, 24 (239), 224–226.
- Коровушкин, В. П. (2000). Словарь русского военного жаргона: нестандартная лексика и фразеология вооруженных сил и военизированных организаций Российской империи, СССР и Российской Федерации XVIII–XX веков. Екатеринбург: Изд-во Урал. ун-та.
- Лазаревич, С. В. (2000). *Лексика и фразеология русского военного жаргона: (семантико-словообразовательный анализ)*. (Дис. канд. філол. наук), Новгород.
- Лупанова, Е. В. (2018). *Фразеологизмы военной тематики как средство создания отрицательного образа представителя англо-американского армейского социума*. Москва: Военный университет Минобороны России.
- Русанівський, В. М. (Ред.). (2007). *Українська мова. Енциклопедія*. Київ: Українська енциклопедія ім. М. П. Бажана.
- Ставицька, Л. (2000). Проблеми вивчення жаргонної лексики: Соціолінгвістичний аспект. *Українська мова*, 1, 55–69.
- Ставицька, Л. (2003). *Короткий словник жаргонної лексики української мови*. К.: Критика.
- Ставицька, Л. (2005). *Арго, жаргон, сленг: Соціальна диференціація української мови*. К.: Критика.
- Ставицька, Л. О. (2008). *Словник жаргонної лексики української мови. Передмова*. Взято з <http://ukr-zhargon.wikidot.com/peredmova>.
- Стишов, А. (2016). Семантична деривація жаргонізмів у сучасній українській мові. *Лінгвістичні дослідження*. Вип. 41, 74–84.

О. АНДРИЯНОВА

УПОТРЕБЛЕНИЯ ВОЕННОГО ЖАРГОНА В РЕЧИ КУРСАНТОВ

В статье рассмотрена специфика употребления жаргона в речи курсантов-военнослужащих Национальной академии сухопутных войск имени гетмана Петра Сагайдачного. Определена дефиниция «курсантский жаргон». Исследованы способы образования курсантских жаргонизмов, среди которых наиболее продуктивным является процесс расширения семантического объема субстандартных единиц на основе метафоры. Осуществлена тематическая классификация современных жаргонизмов военного вуза, касающихся профессиональной деятельности и быта курсантов. Введено в научный оборот новые лексические единицы, применяемые курсантами военного вуза.

Ключевые слова: курсантский жаргон; жаргонизмы; социолекты; способы образования; тематические группы.

O. ANDRIANOVA

THE USE OF JARGON IN THE SPEECH OF MILITARY STUDENTS

The article describes the specifics of the use of jargon in the speech of cadets-soldiers of the National

Academy of Land Forces named after Hetman Petro Sahaidachny. The definition of «cadet jargon» is defined. The ways of creating cadets' jargon are investigated, among which the process of expanding the semantic volume of substandard units based on metaphor proved to be productive. Thematic classification of modern jargon of military higher education related to the topics of professional activity and life of cadets is made. New lexical units used by military cadets were introduced to scientific circulation.

Key words: cadet jargon; jargon; sociolects; methods of creation; thematic groups.

O. ANDRIANOVA

USE OF JARGON IN SPEECH OF MILITARY STUDENTS

The article deals with the specifics of the use of jargon in the speech of military cadets, which for a long time remained out of the attention of domestic linguists, and today is characterized by extremely dynamic development. Within our article, the main focus is on the jargon used by the cadets of one of the military high schools of Ukraine — the Hetman Petro Sahaidachny National Ground Forces Academy. The actual material for the study is the jargon documented by us from the live spoken language of the cadets through the

method of auditing and direct questioning. The definition of «cadet jargon» is defined. It is a socialiolect specific to groups of people closely linked to one another by specialized education for a specific educational and qualification level, limited by social, territorial, time and age frameworks, which serves informal communication of cadets within their social groups.

The ways of creating cadets' jargon have been investigated, among which the process of expanding the semantic volume of well-known, mostly Ukrainian, and long-learned words based on metaphor proved to be productive. In the language of cadets of military higher education, the acronym is widely used, which actively penetrates the official business language and scientific field.

A thematic classification of modern jargon of the military university is carried out, related to topics that

reflect different aspects and subjects of life of a serviceman. The main object of interest is focused on the person, in particular on his or her appearance, psychological and intellectual characteristics.

New lexical units used by military cadets of a higher educational institution are introduced to scientific circulation. The material involved in the study gives grounds to claim that jargon in informal domestic situations (in private, informal professional communication, in informal socio-cultural sphere) is used quite actively. The material collected during the research can be used in the classes of «Ukrainian for professional purposes» for military higher education institutions, as well as to serve as a dictionary for the slang vocabulary of soldiers.

Стаття надійшла до редакції 1.11.2019

УДК 811.161.2
DOI: 10.18372/2520-6818.40.14253

БУРЛАКОВА Ірина, ДЯЧУК Тетяна

ПРОБЛЕМА БАГАТОЗНАЧНОСТІ В ТЕРМІНОЛОГІЇ (НА ПРИКЛАДІ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОЇ ТЕРМІНОЛЕКСИКИ)

У статті розглянуто проблему термінологічної полісемії на прикладі соціально-економічної термінолексyki. Відзначено, що попри вимоги моносемічності до ідеальних термінів як знаків терміносистем, усе ж багатозначні терміни — явище, що часто трапляється в науковій мові. Розглянуто міжсистемну та внутрішньосистемну багатозначність і зроблено висновок про те, що термінна багатозначність — типове явище, її причиною є еволюція логічної сфери, що спричиняє появу в термінологічних одиницях нових лексико-семантичних варіантів.

Ключові слова: полісемія, багатозначність, лексико-семантичний варіант, сема, термін, термінологія, терміносистема.

Вступ. Пріоритетним напрямом досліджень сучасних термінознавчих студій є теоретичне осмислення системних відношень між термінологічними одиницями з метою їх удосконалення в різних предметних сферах.

Кожна лексична одиниця мови має двопланову природу — план вираження (форму) та план змісту (значення). Ідеальна одиниця для терміносистем — та, у якої одна форма називає одне поняття. Проте в терміносистемах багато порушень цієї базової вимоги до термінів. Однією з таких порушень є термінна полісемія, або багатозначність — варіювання плану змісту, коли значеннєва структура терміна складається з кількох лексико-семантичних варіантів, поєднаних ієрархічно.

Кожний багатозначний термін має індивідуальну семантичну структуру, яка, у разі її графічного відтворення, має вигляд не кола,

поділеного на сектори, а певної кількості накладених одне на інше кіл. Тому в полісемічному терміні виділяється не спільний лексико-семантичний варіант, а тільки спільна сема (елементарний компонент смислу).

Аналіз досліджень і публікацій. Проблема термінної полісемії досліджувалася багатьма мовознавцями. Одні з них (Д. Лотте, Р. Кобрін, Б. Головін, К. Авербух та ін.) наголошували, що термінна багатозначність заважає в актах комунікації, тобто в царині функціонування, з огляду на що є явищем негативним, пропонували його свідомо усувати з терміносистем і закріплювати за одним мовним знаком лише одне значення. Типовою в цьому плані є думка одного із основоположників термінознавства як науки Д. С. Лотте: «Полісемія термінів викликає неточність системи, ось чому особливо увагу необхідно звертати на видалення

© Бурлакова І., Дячук Т., 2019